

Q&A's BLOK 1 – Onderzoeksfase

Hoe werkt het CAF-team eigenlijk?

- Het combiteam aanpak facilitators, afgekort CAF, is gestart in 2013.
- Dit is een belastingdienst breed team, waarin medewerkers uit de directies Particulieren, MKB en Toeslagen deelnemen.
- Het team pakt zaken aan waarbij een vermoeden bestaat van georganiseerd misbruik van toeslagen en fiscale fraude.
- Binnen Toeslagen werden mogelijke fraudezaken ook omschreven als CAF-zaken.
- Toeslagen krijgt signalen over vermoedelijk misbruik, binnen het CAF-team wordt nader onderzoek gedaan en Toeslagen beoordeelt daarna de individuele toeslagen van burgers.

Waarom is de fraude-aanpak doorgeschoten?

- In 2013 werd flink de nadruk op fraude gelegd, door de Bulgarenfraude was de politieke opdracht om fraude aan te pakken dringend
- Medewerkers hebben deze opdracht uitgevoerd en zagen ook veel mis gaan
- Daardoor hebben zij minder oog gekregen voor slordigheden of onopzettelijke fouten
- Inmiddels is de maatschappelijke blik veranderd en komt er meer oog voor de menselijke maat

Er was toch helemaal geen fraude, waarom zijn dan toch de 302 ouders behandeld?

- In de onderzoeksfase zijn onregelmatigheden en vraagtekens geconstateerd bij de administratie van de gastouders en het gastouderbureau
- Er waren bijvoorbeeld geen kinderen aanwezig en op urenstaten stond elke werkdag gedurende 52 weken 10 uur opvang vermeld.
- Ook ontbraken contracten en facturen bij gastouders.
- Dit gaf aanleiding om de kinderopvangtoeslag van de ouders te onderzoeken
- Uiteindelijk is geen fraude geconstateerd, maar dit betekent niet dat alles goed was.
- In de behandeling van de ouders ontbraken ook stukken, of klopten de betalingen niet met de facturen. Dan is er geen of minder recht op kinderopvangtoeslag.
- De behandeling heeft wel veel te lang geduurd en er was sprake van een tunnelvisie, waardoor ook kleine onregelmatigheden direct tot stopzetting leidden.

Hoe zit het nu met de signalen over het gastouderbureau?

- Het dossier is niet goed geordend en bevond zich op meerdere plekken.
- De EDP-auditors hebben geholpen bij het inzichtelijk krijgen van het dossier.
- Omdat de CAF 11-zaak al is begonnen in 2013 zijn de details in de afgelopen periode niet direct opgemerkt.
- Daardoor valt het niet direct op dat GGD-signalen uit 2011 afkomstig zijn in plaats van 2013.
- Recent is een signaal uit 2013 ook weer teruggevonden. Dit signaal werd al genoemd in de casusbeschrijving Hawaii uit oktober 2013.
- Er is dus geen sprake van nepsignalen, alleen van verkeerde data

Was er expres een Turks gastouderbureau uitgezocht, oftewel etnisch geprofileerd?

- Nee, de signalen van de GGD waren de aanleiding
- Ouders sluiten zich aan bij gastouders en gastouderbureaus waar zij zich prettig bij voelen
- Dit kan te maken hebben met een bepaald milieu of achtergrond
- Nationaliteit is wel in beeld gebracht, maar was geen selectie criterium voor gastouderbezoeken of stopzetting van toeslagen
- Alle 302 ouders zijn vanaf de zomer van 2014 behandeld door Toeslagen
- Overigens hebben 57 ouders alleen de Nederlandse nationaliteit

Hoeveel ouders waren nu betrokken bij het gastouderbureau?

- Er zijn 302 ouders behandeld door Toeslagen in de CAF 11-zaak
- Ruim 90% daarvan was in 2012, 2013 of 2014 aangesloten bij het gastouderbureau
- Ongeveer 2% was wel aangesloten bij een gastouderbureau dat gerelateerd was aan dit gastouderbureau, maar zij waren niet overgestapt
- De resterende 8% is in de populatie terecht gekomen omdat zij in hun toeslagaanvraag het adres of het LRK-ID van het gastouderbureau hadden doorgegeven
- Sommige ouders hadden een gastouder die ook bij andere gastouderbureaus was aangesloten
- Ik vind het belangrijk te benadrukken dat de totstandkoming van de populatie divers was, maar dat zij vrijwel allemaal te maken kregen met de langdurige behandeling in deze zaak.

Waarom was nationaliteit in de queries opgenomen?

- Nederlanderschap bepaalt mede of er recht is op toeslag
- Dit geldt ook voor lidstaten van de EU
- In 2013 was de Bulgarenfraude ook net achter de rug

A. Stellingen in de pers

Achterhouden processtukken

- Het klopt dat niet alle op de zaak hebbende stukken in eerdere rechtszaken zijn verstrekt.
- Dit heb ik vorig jaar in brieven aan uw Kamer gemeld.
- In reactie hierop is toen aangekondigd de vaktechnische inbedding verbeterd.
- Ook zijn de EDP-auditors gevraagd te zoeken naar mogelijke ontbrekende documenten.
- Waar deze zijn gevonden, zijn ze aan de Landsadvocaat overlegd om te beoordelen of ze alsnog dienen te worden ingebracht.

Etnisch profileren bij toeslagen

- Gang van zaken uitgelegd bij Kamerbrief 11 juni.
- (tweede) nationaliteit aangeleverd via BRP.
- Dit gebeurt niet meer, maar historische gegevens worden nog geschoond.
- Geen selectie op nationaliteit bij CAF-11, wel queries.
- Binnen 302 ouders, 57 met alleen NL nationaliteit.

Verzonnen signalen

- Gang van zaken uitgelegd bij Kamerbrief 11 juni.

- In correspondentie met Kamer eerder gezegd: signalen uit 2013.
- Dat klopt niet en blijkt 2011 te zijn: twee e-mails en een bevindingenoverzicht over gastouders
- Later door GGD ook positieve (openbare) rapporten. Voor CAF 11 waren deze signalen uit 2011 reden om onderzoek te starten.
- [recent bleek overigens ook een signaal uit 2013]
- Informatiebeheer bij Toeslagen was onvoldoende.

Valsheid in geschrifte

- Wat betreft valsheid in geschrifte: dit wijst op opzet van medewerkers, daar geen aanwijzingen voor.
- N.B. verwijst meestal naar een verkeerd jaartal boven een document (2012 i.p.v. 2013)

Tegenwerken advocaat / uitsluiten deelname aan gesprek

- Geen spraken van.
- Ouders mogen altijd vertegenwoordiging meenemen.
- Uitnodiging naar de ouders gegaan, want met hen in gesprek.
- Maar advocaat was ook welkom bij de oudergesprekken.
- [N.B. ook persoonlijk met haar gesproken.]

Geniepig vaststellingsovereenkomsten om ouders af te kopen

- Geen sprake van.
- Ouders uitgenodigd voor gesprek met staatssecretaris tijdens oudergesprekken Toeslagen

Steeds verkeerd informeren van de Kamer

- Ik informeer uw Kamer altijd naar beste eer en geweten.
- Als er nieuwe relevante informatie komt, informeren.
- Helaas vaak slechte informatiehuishouding.
- Al eerder aangegeven, bijv. 11 juni.

Crisisteam Pinksteren: schade beperken stas

- Er is hard gewerkt
- Mag u gerust een naam geven.

Afbrokkelende steun coalitie

- Ik doe mijn werk naar eer en geweten.
- U gaat over de steun.

Bewust tegenwerken onderzoeken auditors door Belastingdienstmedewerkers

- Auditors hebben in alle vrijheid werk kunnen doen.
- Hoe is proces gegaan:
 - o Auditors krijgen een opdracht, hier "systemen van Toeslagen te doorzoeken op stukken over het CAF 11-project die niet eerder aan het licht gekomen zijn" (Kamerbrief 11 oktober 2018).
 - o Auditors maken plan van aanpak, spreken over opdracht met opdrachtgever (MinFin)
 - o Auditors stellen tussenrapportage op, met voorgestelde aanpak. In tussenrapportage zat ook idee om FIOD-schijf (en Blauw) te onderzoeken, in uiteindelijke voorstel niet.
 - o Als ze hadden gewild, hadden auditors dit uiteraard mogen onderzoeken. Geen strobreed in de weg gelegd. Vinden ze zelf ook.
 - o Auditors stelden twee varianten voor, meest uitgebreide gekozen.
 - o Uiteindelijk rapport opgesteld op 6 november.
 - o Toch voor de zekerheid alsnog opdracht gegeven FIOD-schijf te onderzoeken. Daaruit enkele documenten alsnog naar uw Kamer gestuurd. **PM inhoud**

Achterhouden honderden documenten voor de Kamer

- Bij het informeren van de Kamer hanteer ik de gebruikelijk spelregels.
- Het is staand beleid van het kabinet om documenten die zijn opgesteld voor intern beraad geen onderwerp te maken van politiek debat.
- Bij relevante informatie informeer ik u. Ook als eerdere informatie niet correct of volledig bleek.

Belastingdienst gedraagt zich niet zoals in een democratische rechtstaat

- Er zijn veel zaken fout gegaan, zoals in Kamerbrief 11 juni stond.
- Daarvoor excuses aangeboden.
- Adviescommissie Donner kijkt ook naar praktische rechtsbescherming bij Toeslagen.
- Ook naar toekomst toe zal Belastingdienst meer rekening moeten houden met menselijke maat, rekening houdend met wettelijk kader. Daarom ook onderzoek stas SZW naar de wet.

- [praktische rechtsbescherming Belastingdienst-breed wordt later nog opgepakt cf. motie Omtzigt).

Belastingdienst wist al jaren dat er geen bewijs was voor fraude bij gastouderbureau

- Onderzoek van CAF was gebaseerd op signalen, o.a. uit 2011.
- Hierbij geconstateerd dat het onderzoek vragen oproep, maar dat dit onvoldoende was om een fraudezaak tegen het gastouderbureau te starten.
- Er waren wel onregelmatigheden in de dossiers van vraagouders geconstateerd, en dus is de zaak overgedragen naar de reguliere toezichtsbehandeling.
- Hier is vervolgens besloten de hele populatie van vraagouders van de bij het betreffende gastouderbureau aangesloten gastouders te controleren.

Belastingdienst wist al jaren van geen bewijs voor fraude bij ouders

- Na overdracht aan reguliere toezichtsbehandeling is er veel fout gegaan.
- Hier werd gekeken naar oneigenlijk gebruik van toeslagen.
- Het stopzette van de KOT van deze groep ouders had niet gemogen. Dat was fout.
- Er was hier sprake van tunnelvisie vanuit Toeslagen, en die is (veel te) lang gebleven.
- [evt] Dit blijkt ook uit de documenten die ik vertrouwelijk aan uw Kamer heb gestuurd. Vaak is de status of afkomst onbekend, maar dat is het beeld.

Staatssecretaris is verantwoordelijk voor non-actief klokkenluider

- Ambtenaren moeten vrij zijn misstanden aan de kaak te stellen.
- Hiervoor zijn binnen de Belastingdienst bijv. vertrouwenspersonen, en buiten de Belastingdienst de Commissie Integriteit.
- In principe hoor ik daar, als politicus, me niet met personeelsbeleid te bemoeien.
- Op individuele zaken kan ik niet ingaan. Mensen hebben niet gevraagd onderdeel te worden van publiek debat.
- Maakt discussie lastig.
- Maar ik begrijp uw wens.
- In algemene zin kan ik zeggen dat het helpt wanneer ambtenaren informatie hebben, ze dit kenbaar maken, binnen of buiten de Dienst.

- [evt: als een persoon een maatschappelijke misstand aan de kaak stelt, ook via de niet-geëigende wegen, ligt het niet in de rede dat deze persoon zijn baan verliest.]

Mensen bij Toeslagen die dit veroorzaakt hebben worden niet aangepakt

- Het past niet voor een politicus om specifiek personeelsbeleid in de Kamer te bespreken.

Snellere oplossing ouders is niet snel genoeg

- Ik ben vastbesloten zo snel mogelijk het optreden van de overheid recht te zetten.
- Maar als ik dat nu binnen de wettelijke kaders doe, komt er mogelijk vaak een zelfde uitslag. De rechter heeft immers menigmaal Toeslagen in het gelijk gesteld.
- Dat past niet binnen mijn wens om het gedane recht te zetten.
- Daarom heb ik de adviescommissie uitvoering toeslagen gevraagd mij hierbij te helpen. Ik vind het een forse, onpartijdige en externe adviescommissie die mij met een frisse blik kunnen adviseren gegeven mijn wens dit recht te zetten.
- Ik heb daarom ook gevraagd om een tussenrapportage hierover, z.s.m. na het zomerreces. Ik begrijp uiteraard de wens tot haast. Die voel ik ook.

Er moeten excuses worden gemaakt aan

- PM